2e Jaargang No. 29 Zaterdag 17 April 1909

DE TRIBUNE

Redactieadres: D. J. WIJNKOOP N. Prinsengracht 10 Amsterdam.

SOC. DEM. WEEKBLAD

Administratieadres: J. C. CETON, Wijttenbachstraat 13 Amsterdam.

VERSCHIJNT ELKEN ZATERDAG.
Abonnementsprijs bij vooruitbetaling 40 cent per 3 mnd. Buitenland 65 ct. Losse nummers 3 ct.
Advertentiën per regel 15 cent. Bij abonnementen speciaal tarief.

Orgaan van de Soc.-Dern. Partij

Redactie: J. C. CETON, H. GORTER, W. v. RAVESTEIJN Jr. en D. J. WIJNKOOP.

INHOUD: Drukt ze dood! — Het Gevaar van het Syndikalisme — De nationale politiek van Mr. P. J. Troelstra en de Schoolkwestie II — Van het Platteland. — Het militaristisch Danaïdenvat — Wederwoord. — Buiten zijn Boekje. — Wie zijn de scheurmakers. — Van het Partijbestuur. — Sprekerslijstje. — Steunpenning. — Advertenties.

Drukt ze dood!

Drukt ze dood! Aldus de nobele woorden, waarmee de politicus van de S. D. A. P., Mr. Troelstra, zijn inleiding voor de verkiezingsstrijd van dit jaar op het Kongres van de S. D. A. P. te Rotterdam besloot. En wie waren dat, die op zoo proletarischen order doodgedrukt moesten worden? Wie waren het, tegen wie de anders zoo zachtzinnige politicus, die in de laatste jaren hoogstens met de zweep tegen de Marxisten werkte, plotseling zoo bloederig rrevolutionair deed? Was dat soms de bourgeoisie, die doodgedrukt moest worden?

Welneen, arbeiders en sociaal-democraten: Het ging om de Sociaal-democratische Partij. Het was dezen politicus niet genoeg de beste bestrijders der bourgeoisie, bestrijders der bourgeoisie op grond van het program zelve der S. D. A. P., uit zijn partij gedrukt te hebben. De Soc. Dem. Partij moet doodgedrukt!

Vrienden, laten we het direkt zeggen, wij zijn er óòk nog, en wat meer zegt, er is nog zoo iets als een ekonomische en politieke ontwikkeling, zelfs in Nederland. Die ontwikkeling, het is tallooze malen in dit blad aangetoond, en zal door onze partij aan het Hollandsche proletariaat met woord en schrift steeds aangetoond worden, gaat in de richting van verscherping der ekonomische en politieke tegenstellingen. . tegenover de bourgeoisie, Als Mr. Troelstra deze woorden tegen de bourgeoisie had gebruikt, dan hadden we gezegd, het is er een beetje dik opgelegd, om met de betrekkelijke geringe macht nog van de S. D. A. P. reeds van dooddrukken te spreken, maar hij bedoelt het in den grond goed: Zoo fel mogelijk strijden tegen de bourgeoisie. En wij als proletarische partij zijn je man.

Maar het merkwaardige, of eigenlijk het diep treurige van de historie is, dat diezelfde partij en diezelfde politicus, die de (marxistische) sociaal-demokraten eerst uit de S.D.A.P. gedrongen heeft, omdat deze het vrije woord wilden in de S.D.A.P. voor een sterkere bestrijding van de gansche bourgeoisie, *niet* fel staat tegenover de gansche kapitalistenklasse, maar enkel fel tegenover de Soc. Dem. Partij. Mr. Troelstra en de S. D. A. P. hebben dus niets geleerd. Zòò stonden ze ook na oprichting der S.D.A.P. tegenover hun mede-proletariërs, die ofschoon min of meer klassebewust niet of nog niet zòò wisten te strijden alsde S.D.A.P. wilde. Niet het weten brachten ze hun toen voornamelijk van hoe het eigenlijk moest, maar vooral veel felheid tegen hen, een vernietiging te vuur en te zwaard. En het resultaat: de S.D.A.P. gedrongen op den weg tot tegemoetkoming aan zekere deelen van de bourgeoisie, den weg van het revisionisme

Het is gebleken, en niet in Nederland alleen, dat een Soc. Dem. Partij slechts een zekere mate van revisionisme kan verdragen. Loopt die maat over en te Deventer is die maat over geloopen, dan begint haar einde als proletarische partij nader te komen. Wij zeiden reeds in ons vorig nummer vòòr het Kongres van Rotterdam: Gij hebt nu ervaringen genoeg, om te weten wat de burgerlijke demokratie is. Dus geen nieuwe tegemoetkoming aan hen, maar de duimen op hun oogen en de knie op hun borst! *Alleen* zòò zal de S. D. A. P. niet alleen eerst werkelijk strijden voor de bereiking der naastbijliggende doeleinden en belangen der arbeidersklasse, maar meteen in de tegenwoordige beweging tegelijk de toekomst der beweging vertegenwoordigen. *Anders* heeft de S.D.A.P. heelemaal geen toekomst.... ten minste niet als Arbeiders-Partij.

Wij moeten tot ons leedwezen konstateeren, dat de S. D. A. P. zich door het Kongres van Rotterdam, door zijn felheid tegen de politiek der Soc. Dem. Partij en zijn tegemoetkoming aan de politiek der burgerlijke partijen inderdaad meer en meer in de rij der klein-burgerlijke partijen begint te scharen. Wij zeggen niet, dat de S. D. A. P. reeds een zoodanige partij is, maar ze begint op één lijn te staan met de kleinburgerlijke partijen der Vrijz. Demokraten en Anti-Revolutionairen. Wat bepaalt nevens de politiek, waarin dit tot uitdrukking komt, de beteekenis van een partij? Natuurlijk zijn klasse-karakter, d. w. z. niet vooral het aantal arbeiders of middenstanders, dat op een bepaald oogenblik in een partij aanwezig is, maar de wervende kracht die de partij op de verschillende klassen kan en wil uitoefenen. Dit is nu het verschil tusschen S. D. A. P. en bijv. de Vrijz. Demokraten, dat de eerste door zijn *verleden* groepen van arbeiders tot zich heeft getrokken, en de S. D. A. P. het daarom met het politieke levensbelang van de arbeidersklasse in zooverre ernstig meent, dat ze, wil ze de groepen behouden en dat moet ze, anders dan V. D. of A. R. het goed zou keuren als het volle, onverzwakte A. K het klassewapen der arbeiders er kwam. Maar al meent de S. D. A. P. het ook nog zoo goed met het proletarische A. K, ze weigert den strijd ervoor te aanvaarden, zooals die thans alleen gestreden kan worden tegen links en rechts in, met steun bij herstemmingen alléén aan diegenen van links en rechts, die eveneens het volle, onverzwakte A. K. willen, en steunt daardoor de linksche burgerlijke partijen der Liberale Unie en Vrijzinnig-Demokraten.

Zoodoende houdt de S. D. A. P. op zijn wervende kracht te bezitten onder de politiek achteruit gezette groepen der arbeidersklasse, maar zoekt haar kracht onder die kiezers, die met hun politiek voorrecht iets voor zich en hun groep door middel van de S. D. A. P. wenschen te behalen, komt dus meer en meer op een lijn met Vrijz. Dem. en Anti-Rev.

De politiek der Soc. Dem. Partij daarentegen is sinds zijn konstituëerende vergadering bekend. Den verkiezingsstrijd gaat de S. D. P. in met de eisch van Algemeen Kiesrecht, een machtseisch die inhoudt zoowel ons einddoel, de verovering van de Staat om tot het Socialisme te komen, als het veroveren van de hervormingen, 8 urendag, staatspensioen, sociale wetgeving tot versterking van de arbeidersklasse, als ook ons verzet tegen de militaire, koloniale belasting- en onderwijs-politiek van de kapitalistische klasse. Niets minder dan het onverzwakte Algemeen Kiesrecht voor Mannen en Vrouwen kan ons den grond onder de voeten geven waarop we staan moeten om voor ons einddoel en onze hervormingen en tegen alle verslechtering te strijden. Er is geen enkele burgerlijke partij die *dit* A. K. op zijn program heeft, hoogstens eenige personen. De anti-revolutionaire partij zelfs niet in woorden, en wat de frasen van de Vrijz. demokraten waard zijn, dat heeft de ervaring (zie ons vorig artikel) ons geleerd.

Blijft men zooals de S. D. A. P. te Rotterdam heeft gedaan, en zooals zelfs een Van der Goes door zijn herstemmingsmotie zou hebben gesanktionneerd, bij de frase van het Alg. Kiesrecht der V. D. en L. U staan, dan zou men konsekwenterwijze ook de A. R. met hun huismans-kiesrecht eventueel moeten steunen, want het is zeer wel mogelijk, dat het huismans-kiesrecht zooals de kleine luyden der anti-revolutionairen zich dit op het oogenblik voorstellen, meer kracht aan de arbeiders zal geven, dan het bijv. door dames-kiesrecht verzwakte Algemeen Kiesrecht der heeren van de Vrijz. Dem. of Lib. Unie. Men heeft den steun aan de anti-revolutionairen echter terecht niet aangedurfd, omdat men inziet dat men niet huismans-kiesrecht, maar A. K. allèèn zijn stem kan geven. Maar waarom vliegt men er dan in bij de *frase* der Vrijz. Dem.? En als men dat doet, het gaat immers niet om het *woord* A K. maar om de zaak van het onverzwakte proletarische Kiesrecht voor Mannen en Vrouwen, waarom spreekt men dan, zooals Van der Goes in „Het Weekblad" doet, van een „vrij algemeen gebleken wensch om een eind te zien komen aan het verouderde anti-klerikalisme" in de S. D. A. P.

Ja, Van der Goes, het *verouderde* anti-klerikalisme, dat van Multatuli en van den ouden Piet Helsdingen, waarin een stuk anti-kapitalisme zat, mag door de sociaal-demokratie op zijn eindje loopen, maar zoolang ge nog niet de schijn-manoeuvres der Vrijz. Dem. en L. U. ziet, of ze niet wilt ontrafelen, gij en Troelstra en uw Partij, dan houdt ge in stand en versterkt ge het *nieuwe* anti-klerikalisme, het nieuwe dat de arbeidersklasse verdeeld houdt ten bate van het kapitalisme. Ge houdt in één woord in stand, de goddelijke of duivelsche anti-these, die de Nederlandsche kapitalistische politiek gebruikt, om ook op die manier de eenheid der arbeiders te breken.

Maar hieromtrent voor heden genoeg, want de S. D. A. P. heeft gesproken. Ze wil de antithese in stand houden, sterker en algemeener zelfs dan Van der Goes haar kon of wilde toelaten. De vrije hand heeft het P. B der S. D. A. P., om de bourgeoisie tegemoet te komen en om de S. D. P. dood te drukken. Juist omdat die twee dingen samengaan, is het laatste een utopie. Hoe meer de S. D. A. P. naar de bourgeoisie gaat, en let op arbeiders het zal ver gaan in de verkiezingen, hoe levender en noodzakelijker de proletarische Soc. Dem. Partij wordt. Wij bedoelen geen enkele proletarische groep dood te drukken. De Soc. Dem. Partij wil strijden tegen de gansche bourgeoisie onder de leuze die wij hebben genoemd. Wel willen wij elk strijder uit het proletariaat in onze gelederen dringen, en wij twijfelen niet of de taktiek van de S. D. A. P. dringt mee.

Maar als de S. D. A. P. ons te hard drukt, dan drukt ze zich zelf dood.... als proletarische partij.

WP.

Het gevaar van het Syndikalisme.

Troelstra verwacht dat de S. D. P. anarchistisch zal worden. Wij zagen, dat hij geen rekening houdt met de ekonomische ontwikkeling. Het anarchisme, het anarchistisch-revolutionaire handelen van individuen gaat voorbij, nu de arbeid meer en meer in groote werkplaatsen geschiedt.

Het revolutionaire handelen van personen, met middelen die men gewoon is „anarchistisch" te noemen, heeft altijd de grootste schade aan de arbeidersbeweging, die een georganiseerde, een massabeweging moet zijn, gebracht.

Eerst in Spanje in 1873, toen de anarchisten de Internationale aanvielen.

Daarna in 1878 in Duitschland, toen de individueele aanslagen van Hödel en Nobiling Bismarck in staat stelden de socialistenwet er door te krijgen.

Daarna in 1884, toen Kammerer, Stellmacher c.s. in Oostenrijk de opkomende socialistische beweging vergiftigden en deden omkomen.

Daarna in 1886 in Amerika, toen de bom, in Chicago door een onbekende geworpen, onschuldigen op het schavot en in de gevangenis bracht niet alleen, maar de arbeidersbeweging (o. a. de schitterende actie voor den achturendag) en de opkomende sociaal-demokratie verpletterde.

Maar met den opbloei der grootindustrie in Amerika en Europa worden de kansen voor dit persoonlijk of in zeer kleine groepjes handelen met zulke middelen, al kleiner en kleiner.

En door die zelfde oorzaak gaat ook de ekonomische, de vakvereenigingsstrijd van kleine, niet-gecentraliseerde groepen, op anarchistische wijze te niet. Het is belachelijk zoo te willen vechten tegen trusts, kartels, syndikaten, ondernemersbonden! Maar belachelijk is het dan ook, zooals Troelstra doet, te verwachten, of althans te zeggen, dat de S. D. P. die soort van ekonomischen strijd zou kunnen doen herleven. Daarvoor, dat wij dit, al wilden wij het, niet zullen kunnen, daarvoor zorgt het kapitalisme wel. Die soort strijd is overal bezig te verdwijnen.

Blijft over het gevaar van het syndikalisme.

Syndikalisme wordt genoemd die richting der arbeidersbeweging, die niets of weinig van de parlementaire aktie, maar van de vakvereenigingen, door haar druk op de openbare meening, ook op het parlement, en door haar direkte aktie tegen het kapitaal, de bevrijding der arbeidersklasse verwacht.

De Algemeene Federatie van den Arbeid, in 1897 in Frankrijk te Limoges gesticht, is de voornaamste vertegenwoordigster van deze richting.

„De echt-proletarische actie wordt door de vakvereeniging alleen voltrokken," schrijft Lagardelle in zijn blad „De Directe Actie." „De staking is de eigenlijke, de natuurlijke klassenstrijd." „Door de staking worden hervormingen veroverd, maar ook de kapitalistische maatschappij vernietigd." „De politieke partij heeft alleen recht van bestaan, omdat zij in het parlement eenige bedoelingen van het syndikalisme kan verwezenlijken, verder niet."

Etc. Etc.

Wij willen hier nu niet op alle eigenschappen van het Fransche Syndikalisme ingaan. Noch op de inwendige inrichting dier vakvereenigingen, hun vaak nog uiterst zwakke samenstelling, hun dikwijls slecht bestuur, wijze van stemmen, contributie, etc. Wij wijzen er slechts op, dat in die punten langzaam aan verbetering komt, ook natuurlijk onder den druk van de sterkere organisaties van industrie en van patroons.

Ook zwijgen wij hier van een samengaan van de uiterst-revolutionaire met de allermakste richtingen in de Federatie van den Arbeid.

Wat wij hier slechts hebben te bespreken is het eene punt: het geheel of gedeeltelijk antiparlementarisme van het Syndikalisme, dat Troelstra ook van onze S. D. P. over eenigen tijd verwacht.

En dan vragen wij ten eerste:

Hoe is dat anti-parlementarisme toch wel zoo sterk geworden in Frankrijk, waar men toch het algemeen stemrecht heeft?

Daarop luidt het antwoord: Het Syndikalisme, dat den parlementairen arbeid, de politieke actie onderschat of verwerpt, is zoo sterk geworden ook en vooral door het Revisionisme of Reformisme. [1])

Toen Millerand in het Ministerie Waldeck-Rousseau ging, toen dachten vele Fransche arbeiders, dat de beloften die de Revisionisten, Jaurès e. a. hun van de samenwerking met de burgerlijke democraten hadden gedaan, verwezenlijkt zouden worden

Die werden natuurlijk niet verwezenlijkt, want de bourgeoisie meent het met haar beloften niet ernstig en heeft het staatsgeld voor het militarisme en imperialisme noodig.

Dit gaf dus teleurstelling en zoo zagen velen van de parlementaire aktie geheel af, of wilden ze alleen nog maar gebruiken voor vakvereenigings-, d. w. z. vakbelangen.

Anderen dachten, en omtrent vele revisionisten terecht, dat de sociaaldemokraten hunne revolutionaire beginselen hadden afgezworen, zij verloren hun vertrouwen in de socialistische partij en gingen tot het syndikalisme over.

Het Revisionisme heeft dus het Syndikalisme versterkt.

En ten tweede vragen wij:

Wie waren het, die altijd het sterkst het Syndikalisme hebben bestreden?

Het antwoord moet luiden:

De Marxisten. In Frankrijk de Guesdisten en hun partij.[2])

Deze hebben in de eerste plaats compromissen met de radicalen en de te groote vooruitzichten, die de Revisionisten of Reformisten van de parlementaire actie hadden, altijd bestreden, en dus, voor hun deel, voorkomen dat de arbeidersklasse teleurgesteld werd. En van den anderen kant hebben zij ook de te groote verwachtingen van den vakvereenigingsstrijd bekampt. Maar tegelijk hebben zij, zooals alle Marxisten, overal, aangetoond, dat, onder de tegenwoordige omstandigheden, de politieke strijd de noodzakelijke en hoogste, meest-omvattende vorm is, waarin de arbeiders strijden kunnen.

De Revisionisten en de Syndikalisten, beiden, zijn de verbitterde vijanden van het Marxisme, want zij ontmoeten het beide op hun weg als hun sterksten tegenstander. Beide achten het onmiddelijk voordeel het hoogst en beide meenen oòk door een wondermiddel, de een door de algemeene staking, de ander door een ministerschap of een politieke combinatie met liberaal of radikaal, onmiddelijk veel te kunnen bereiken. De Marxist staat tegenover die illusies nuchter.

Revisionist en Syndikalist hebben denzelfden diepen afkeer van de marxistische „dogmatici". de eeuwige neenzeggers, de droogen, de gevoelloozen, de fatalisten. „Stemt, zooals ge wilt, schrijft Hervé, de syndikalist en anti-militarist, maar brengt in elk geval een guesdistische (d.w.z. marxistische) resolutie ten val."

Revisionisten en Syndikalisten weten beide niet, dat er een parlementaire aktie mogelijk is, tegelijk principiëel, revolutionair-socialistisch, tegelijk het best en het sterkst en het duurzaamst hervormingengevend.

Als Troelstra dus schrijft, dat er gevaar is voor syndikalisme, dan antwoorden wij hem, dat er geen beter manier is om het te bevorderen dan de revisionistische taktiek, de taktiek der S. D. A. P. Schrijft maar, dat de liberalen dichtbij den 10-urendag en het staatspensioen zijn, blaast uw eigen invloed maar op, en eischt niet alleen het algemeen kiesrecht, zoodat gij de liberalen om hun schijnleuzen van pensioen en tien-urendag steunen moet, — loopt maar meer en meer achter de liberalen aan, — paait de arbeiders maar met schijn en leege verwachtingen, — de dag der teleurstelling komt en weder zal menigeen zich dan afwenden en gaan naar de vakvereenigingsaktie alleen. Het gevaar voor syndikalisme bestaat, maar niet door ons, doch door de S. D. A. P.

En als T. schrijft: de S. D. P. zal de syndikalisten tot zich trekken, dan antwoorden wij hem: er is geen beter middel om dit en het geheele syndikalisme te voorkomen, dan rechtuit tot de arbeiders te zeggen: verwacht niet al te veel hervormingen van de parlementaire aktie. Verwacht ze alleen nu, als ge eerst het algemeen kiesrecht hebt. En verwacht ook dan meer van den politieken kamp, voor uw strijd om de geheele staatsmacht, dan voor uw strijd om hervormingen. Want deze zullen onder het kapitalisme altijd maar luttel zijn. Er is geen beter middel, hier en nu, tegen het syndikalisme dan onze Marxistische taktiek in het algemeen, onze kiesrechttaktiek in het bijzonder.

Er is, ja, in ons land nog altijd gevaar voor Syndikalisme. Maar vooral, nu, door de taktiek der S. D. A. P. En zij, die dit gevaar, en zooveel andere, moet voorkomen, is opgericht om ze te voorkomen, dat is juist onze S. D. P. Tot haar zullen de door de S. D. A. P. teleurgestelden komen, niet om syndikalisten maar om sociaal-demokraten te worden.

H. G.

[1]) Men zie o.a. Paul Louis: Het Fransche Vakvereenigingswezen, en Kautsky in zijn nieuwe brochure „De Weg naar de Macht."

[2]) Zie o.a. Het Leven van Jules Guesde van Rappoport, Het Congres van Toulouse van denzelfden.

De „nationale" politiek van Mr. P. J. Troelstra en de schoolkwestie.

II.

Vervolgens debiteerde de politieke leider deze nationale wijsheden:

Wat zal het gevolg zijn van het verbod of de uithongering der bizondere school? Wanneer gij op propaganda gaat in Nederland waar de theologie sterk is omdat de klassenstrijd er zwak is — (sic!) — in Nederland kan men daarom dien dwang niet doen; in Duitschland zou men het wellicht veiliger doen, omdat de sociale en politieke elementen er zooveel slechter zijn (?) Daar jaagt de drang der economische ontwikkeling en de gevangenisstraffen de arbeiders naar elkaar toe. Maar hier is de klassestrijd vrij zwak en wij moeten oppassen, de sociale en politieke momenten, die er zijn, niet nog te verzwakken. Toen zij in de minderheid was, kwam de partij van Kuyper op voor demokratie en een wetboek op den arbeid. Nu is Kuyper aan het bewind, Patrimonium eischt het arbeiderskiesrecht, de industrieele ontwikkeling neemt toe; *moeten wij nu de sociale en politieke elementen verzwakken?* Neen en nogmaals neen! De tijd van oogsten is gekomen, slaat den oogst niet te pletter.

In de citaten, die wij hebben gegeven, komt heel de politieke lijn, zooals Mr. P. J. Troelstra die toen voor zich zag en langs welke hij in de Kamer gedurende de periode 1901—05 en.... daarna heeft gewerkt, voor den dag.

Daar hebben wij het streven om zoo snel mogelijk tot parlementaire macht te komen, zonder te vragen of de organisatie der arbeidersklasse en vooral ook haar bewustwording daarmee gelijken tred houdt.

Daar hebben wij het „beginsel", dat eischt alle personen, die „hetzelfde belang hebben", te groepeeren, in één klasse, d.w.z. allen, die verdrukt en belast zijn te verzamelen zonder na te gaan of hun klassepositie die vereeniging mogelijk maakt, waardoor men natuurlijk concessies moet doen aan de belangen en de ideologie der achterlijkste elementen.

Daar hebben wij vooral het *alleen rekening houden met het reeds bestaande kiezerscorps*, wat zoo duidelijk spreekt uit de verwachting als zouden de Christelijke arbeiders, die ongelukkige en machtelooze tros der clericale hoofdmacht van boeren en kleine burgers, gereed staan om met pak en zak over te loopen naar de sociaal-democratie, wanneer Kuyper hun eischen niet zou bevredigen.

Nu Kuyper heeft hun eischen niet bevredigd en wij weten, dat de Christelijke arbeiders nu, in het jaar der Genade 1909 nog even trouwe knechten van de antithese en de clericalen zijn als in 1901.

Daar hebben wij ten slotte in het laatste citaat over welke onzin men bladzijden zou kunnen volschrijven — men lette op die mechanische tegenstelling tusschen „sociale" en „ideologische" momenten — de volkomen miskenning van het de vorige maal door ons aangetoonde werkelijk „nationale" feit, dat evenals in Duitschland ook hier de politieke en economische opmarsch der Christelijke arbeiders in hoofdzaak slechts kan geschieden onder Christelijke leuze en tegen de sociaal-democratie gericht.

Mr. P. J. Troelstra heeft in Groningen datgene uitgesproken, wat hij in latere jaren in en buiten de Kamer nader heeft uitgewerkt. Waar wij hebben aangetoond, hoezeer hij met deze politiek en de argumenten, die hij ervoor in 't vuur bracht, 't bij 't verkeerde eind had, daar zal het dan duidelijker dan de vorige maal zijn geworden, hoe de Partij, die hem op dien weg volgde en die in meerderheid zijn beschouwingen deelde, na Groningen nog sneller dan voor dien tijd den weg van het opportunisme en van een radico-socialistische hervormingspartij op moest gaan.

Ware de revolutionnaire periode van 1903 er niet tusschen gekomen, dan zou die ontwikkeling nog sneller zich hebben voltrokken.

Op één ding moeten wij echter nog even wijzen. Het is dit. In 1902 rekende Mr. P. J. Troelstra, hoewel heel zijn politieke practijk reeds gebaseerd was alleen op het bestaande kiezerscorps, toch nog op de arbeiderselementen in de Christelijke partijen als medestrijders voor een invoering van een democratisch kiesrecht. Sedert is de S. D. A. P. zoover gevorderd, dank zij het liberale bewind, het blanco-artikel en de rest, dat zij niet meer op arbeiderselementen, zij 't dan ook slechts op Christelijke arbeiders, maar op wasch-echte bourgeois als die van de Liberale Unie rekent bij den strijd voor het Algemeen Kiesrecht. Werkelijk: wel een vooruitgang van een proletarische partij.... een vooruitgang op de reformistische baan namelijk!

v. R.

Van het Platteland.

Hoewel de S. D. P. zijn zwaartepunt zal zoeken en vinden in de groote steden en industrie-centra, zij daarnaar haar eerste propaganda zal richten tot de arbeiders daar, mogen we toch het platteland m. i. niet geheel en al links laten liggen. Het kan, dunkt mij, geen kwaad, zoo nu en dan wat te schrijven van de ontwikkeling op het land, om daardoor die arbeiders daar bewust te maken. De trek naar de groote steden neemt toe, gedwongen als de arbeiders daartoe worden door de lage loonen te plattenlande en hun langzame verdringing door de machines uit het bedrijf. Hen tijdig in kennis stellen met wat het socialisme is en wil, is onze plicht, opdat ze geen belemmering worden voor onzen strijd in de steden. Het heeft ook zijn nut hierom, dat zij door hun bewustwording niet meer hun kameraden zullen onderkruipen bij staking. Het grootste kontingent onderkruipers levert toch het platteland.

Hier en daar verspreid, een zeer kleine minderheid vormend, wonen enkele voorstanders eener Marxistische taktiek, die zij ook voor het plattelandsproletariaat noodzakelijk en ook mogelijk achten; de voorwaarden daartoe achten zij aanwezig. Het zal echter meer moeite kosten, die taktiek ingang te doen vinden. Dat mag ons evenwel niet ervan afhouden, ze te blijven propageeren.

Meer en meer raakt het landbouwbedrijf in handen van het grootkapitaal. Wel voltrekt zich de koncentratie langs andere lijnen, dan in de industrie. Het aantal boeren vermindert niet; de grond komt oogenschijnlijk niet in minder handen. Dit alles is slechts schijn. De grond gaat meer en meer uit de handen der boeren over in die van hypotheekkantoren.

Dit is niet de voornaamste zijde, die wij in het licht moeten stellen. In streken waar veeteelt het voornaamste bestaansmiddel vormde, maakte vroeger elke boerin zelf boter en kaas, die zij voor haar eigen huishouden noodig had. Het grootste deel was natuurlijk voor de markt bestemd. Nu verrijzen overal in die streken de zuivelfabrieken, coöperatieve of particuliere. De melk wordt gehaald en de boerin heeft er geen werk meer aan. De kaas- en boterfabricatie is grootbedrijf geworden of zal 't na eenige jaren zijn. Zoo voltrekt zich in dezen tak van het landbouwbedrijf de koncentratie. Dat de boeren zich zoo nu en dan wel eens verzetten tegen den eigenaar van 'n zuivelfabriek, waar deze hen te veel wil knijpen, is te begrijpen. 'n Voorbeeld: Het is gewoonte, dat met 1 Maart de melkprijzen verlaagd worden. 'n Paar jaar geleden zou dat een der grootste zuivelfabrieken in ons land ook weer doen. De melkboeren meenden echter, dat zij zich daartegen moesten verzetten. Ze richtten een komitee van verweer op; in alle plaatsen, waar de fabriek melk van betrok, werden vereenigingen van melkboeren opgericht, men deed pogingen om een koöperatieve fabriek op te richten, maar de geheele beweging verliep in 't zand. Een groot aantal boeren waren te afhankelijk geworden, dat zij met eenig sukses zich meer konden losmaken. Zoo raakt het geheele bedrijf in handen van 't grootkapitaal; in schijn berust het nog bij de boeren.

Zoo gaat het in de weidestreken, in de eigenlijke landbouwstreken is het nog sterker. Een groot deel van den grond wordt gebruikt voor den verbouw van suikerbieten, vooral de laatste jaren, nu de prijzen zoo hoog zijn. De bieten worden geleverd aan de suikerfabrieken, die alle op één of twee na vereenigd zijn in een trust. De konkurrentie is dus zoo goed als verdwenen. Door een stelsel van voorschotten zijn de boeren geheel en al afhankelijk van deze trust en is de zelfstandigheid van den boerenstand verbazend aan 't achteruitgaan; de landbouwers zijn geheel en al afhankelijk geworden van het grootkapitaal en hieraan zich ontworstelen is een onmogelijkheid.

Zoo zien we dus, dat het landbouwbedrijf teruggedrongen wordt. Het is geheel en al kapitalistisch geworden; wat het kapitalisme eenmaal te pakken heeft, laat het niet los.

Dit besef de arbeiders nu bij te brengen, dat niet de boeren hun eigenlijke verdrukkers zijn, maar dat het 't grootkapitaal is, dat hun lang laat werken voor weinig loon, die wetenschap aan te brengen is onze plicht.

Dat gaat wel niet zoo gemakkelijk, als den industriearbeiders, omdat die direkt voelen en zien, dat het kapitalisme hun vijand is; de plattelandsarbeiders zien te veel in de boeren hun vijand, omdat die hun onmiddellijke uitbuiter is, maar zien achter den boer niet het kapitalisme in hypotheekbanken en fabrieken, waardoor hij gedreven wordt zooveel van zijn arbeiders te halen als hij kan, om staande te blijven.

Hun ontwikkeling is zooveel minder; eenerzijds eischt ploegen, zaaien en melken geen ontwikkelde arbeiders en deden dus de boeren, de machthebbers op het platteland, geen moeite, hun meerdere ontwikkeling te geven, anderzijds eischen de meer dan lage loonen, al vroeg den arbeid van kinderen om ten minste nog wat in te brengen; maar dat bracht natuurlijk veel schoolverzuim mee. Daardoor is de plattelandsbevolking zoo lang achtergebleven.

Door die groote armoede, was het drankmisbruik groot, de bevolking gedemoraliseerd, hun zelfstandigheidsgevoel verdoofd: dat alles belemmert natuurlijk hun bewustwording zeer en maakt dat ze zoo gemakkelijk de werktuigen worden van dominees en burgerlijke politiekers, die hen steeds bij de neus leiden.

Toch, hoewel langzamer dan in de groote steden zal bij de voortschrijding van de macht van 't kapitalisme, dat reeds zoo diep zijn klauwen sloeg in het landbouwbedrijf, ook het landproletariaat in beweging komen.

Sterke vooroordeelen tegen het socialisme, weinig ontwikkelde arbeiders, het inzicht in het kapitalisme moeilijker dan in de industrie, voorwaar onze taak is moeilijk en zwaar, maar gedragen door onze wetenschap en ons ideaal zal ook de overwinning niet uitblijven.

J. S.

Het militaristisch Danaïdenvat.

Het modern militarisme is een onverzadigbaar roofdier gelijk.

Terwijl het technisch een voortdurende revolutie doorleeft, wordt het sociaal een sta-in-den-weg voor de verdere groei van nieuwe maatschappij-inrichtingen. Als een poliep zuigt het alle sappen uit het lichaam dat nationale en internationale rijkdom heet. Ziet hier eens het niet onaardig peuleschilletje van de laatste Europeesche oorlogsbegrootingen:

Duitschland	leger	fr.	1.067.862.425
	vloot	„	524.154.150
Frankrijk	leger	„	798.327.600
	vloot	„	312.169.000
Engeland	leger	„	721.250.000
	vloot	„	832.500.000
Rusland	leger	„	1.269.250.925
	vloot	„	243.549.175
Spanje	in 't geheel	„	180.851.363
Italië	„	„	402.162.146
Oostenrijk	„	„	588.440.620
Portugal	„	„	52.334.617
Zweden	„	„	106.324.714
Noorwegen	„	„	25.337.830
Nederland	„	„	91.870.400
Zwitserland	„	„	30.511.496
België	„	„	63.000.000

En jaarlijks stijgt de stroom meer en meer!

Het modern wereldbedrog, dat „Vredesbeweging" genoemd wordt, bewijst zijn leugen zoo met cijfers. Sinds de afgeloopen 10 jaar hebben zich de oorlogsbegrootingen in volgende ontwikkeling vermeerderd:

	1896—1897		1906—1907	
Italië	234,754.550	frs.	286.000.000	frs.
Engeland	453.806.170	„	744.900.000	„
Frankrijk	645.639.300	„	722.713.275	„
Duitschland	799.044.500	„	1.076.999.700	„
Rusland	765.329.750	„	1.047.199.450	„
Japan	164.494.925	„	284.855.500	„
Amerika	214.375.000	„	456 550.000	„
Nederland*)	43.213.318	„	54.960.598	„

Deze cijfers loopen van 1899 tot 1909.

En voor de vloot:

	1896—1897		1906—1907	
Engeland	545.615.000	frs.	839.400.000	frs.
Amerika	154.500.000	„	536.775.000	„
Duitschland	109.301.700	„	333.820.071	„
Frankrijk	255.528.000	„	312.330.000	„
Rusland	150.314.275	„	239.361.475	„
Japan	139.983.325	„	206.205.555	„
Italië	99.366.625	„	139.253.953	„
Nederland *)	31.826.972	„	38.869.960	„

Van 1899—1909.

Waar is het einde?

Wederwoord!

De middagpost van Goeden Vrijdag, 9 April, bracht ons het rapport van het Uitvoerend Comité van het Int. Soc. Bureau met een begeleidend briefje van Camille Huysmans. Blijkens het verschijnen der vertaling van dat rapport reeds dien eigen avond in *Het Volk*, was het door de S.D.A.P. — of door *Het Volk* zelf — reeds vroeger ontvangen.

Zoo zijn dan nu de ontijdige verzoeningspogingen ten einde. Op zichzelf kunnen wij daarmee de S.D.P. niet anders dan gelukwenschen. De eenige voorwaarden, die voor de S.D.P. aannemelijk zouden zijn geweest, *konden* dit niet zijn voor de S.D.A.P.

Wat de S.D.A.P. van ons wilde, was, dat wij met een zoet lijntje ons zouden laten overreden, datgene te aanvaarden waartegen wij vóór en tijdens het Deventer congres ons met alle macht hadden verzet, nl. het opheffen van het blad, waarmee wij juist begonnen leering te brengen onder de arbeiders, *zonder daarnaast de waarborg* van op een andere *even deugdelijke* wijze, de marxistische denkrichting onder die arbeiders te kunnen blijven ontwikkelen.

Hoe hebben de in de S.D.A.P. gebleven marxisten kunnen gelooven, dat wij ons daarvoor konden laten vinden! Meenden zij inderdaad, dat de voorwaarden door Wibaut en Roland Holst bij hun schrijven van 11 Maart aan het Partijbestuur voorgelegd en door dat P.B: — let wel, nog maar door het partijbestuur, niet de partij — in zijn vergadering van 15 Maart aanvaard, de voor ons vereischte waarborg van vrije meeningsuiting inhielden, waar alinea II van het bemiddelingsvoorstel *één der drie* Tribuneredacteuren, aan te wijzen door het congres te Rotterdam, wilde opnemen naast de te Deventer benoemde redacteuren van het nieuwe weekblad, naast Roland Holst en Wibaut, die verklaard hadden te Deventer, ons land nog niet rijp te achten voor *die* marxistische leering als waarmede, naar onze overtuiging de Tribune juist helderheid bracht in de hoofden der arbeiders?

De overgroote meerderheid der nieuwe partij is gelukkig verstandiger geweest en heeft begrepen, dat zij met krachtige hand moest vasthouden, het recht van vrije meeningsuiting zooals zij het zich ter wille van het socialisme veroverd had.

Ter wille van het Socialisme. Inderdaad! Want men werpe *ons* niet voor de voeten, dat wij door ons verbreken — wat tijdelijk is natuurlijk, want na eenige jaren van gescheiden werken komt op even onontkomelijke wijze als *nu* de scheiding, *dan* de fusie, de hereeniging tot stand — men werpe *ons* niet voor de voeten, dat wij — uitgetreden marxisten, wij nieuwe partij — het Socialisme in ons land zouden benadeelen door wat wij gedaan hebben en verder doen zullen. Men zegt: de éénheid van het proletariaat is verbroken. Dat zijn *woorden!* De éénheid van het proletariaat is nog nimmer bereikt geweest. De éénheid van den strijd om het socialisme, ja, die is verbroken, maar *niet* door ons uittreden. Die is verbroken door het onderdrukken van het zuivere Socialisme toen dit krachtige wortels begon te ontwikkelen midden tusschen het tweeslachtig gewas van het revisionisme. Wanneer er van een verbroken eenheid in ons land sprake is, dan zoeke men de oorzaak niet bij ons. Men zoeke die in de economische gesteldheid van ons land, die aan het revisionisme een willigen bodem bood.

Maar men zij gerust. Het ontwikkelingsproces der menschheid wordt niet gestoord door het gedurende eenige jaren gescheiden strijden van de S.D.A.P. en de S.D.P. in Holland. Die gescheidenheid kan alleen dan schade doen aan het Socialisme, alleen dan vertraging te weeg brengen in de rijping van kapitalisme tot Socialisme, wanneer wij — strijders — ons zouden gedragen onzen strijd onwaardig, d.w.z. klein, wankelmoedig, vervuld van twijfel en wrevel aan en jegens elkaar.

De mislukte verzoeningspogingen, de pogingen die mislukken *moesten* omdat ze kwamen te *vroeg* of te *laat*, te vroeg om de strijders weer bijeen te brengen, te laat om ze bijeen te houden, hebben in onze pas-gevormde gelederen een wellicht heilzame uitstooting van wankelende krachten te weeg gebracht. Enkelen, die niet zien, dat de tijdelijke gescheidenheid ter wille van de zuiverheid en daardoor van de snelheid der bewustmaking en ontvoogding der massa, hoogere waarborgen geeft voor den normalen groei naar het Socialisme dan de gedwongen bijeenheid van wie een gelijk einddoel willend, bij elk door het kapitalisme als het ware listig gesteld kruispunt van wegen, *elkander* te lijf gingen — ik zeg: enkelen die het grooter voordeel der tijdelijke gescheidenheid niet zien, enkelen wien het bang te moede werd, wien een gevoel van onvastheid aangreep, toen zij stonden op eigen beenen, nog niet zóó zich gedragen voelend door de nieuwe partij als zij in bedriegelijke herinnering waanden zich te hebben gevoeld door de oude — enkelen verlieten onze nieuw-gevormde rijen. Welnu, wij hebben dit te beschouwen als een louterings-proces, waaruit wij te voorschijn komen innerlijk sterker dan te voren.

Het uitvoerend Comité van het Int. Soc. Bur. eindigt zijn rapport met de uitspraak, dat het direct noch indirect scheuring heeft aan te moedigen, die door niets gerechtvaardigd is. Aan ons de taak, op ons rustend de plicht, aan het Int. Bureau het bewijs te leveren, dat na de stichting der nieuwe partij, dat wel door het voortstuwend aanvatten van den arbeid door de S.D.P. het Socialisme in Nederland voortschrijdt met krachtiger, zekerder pas dan te voren.

Broeders en zusters, aan den arbeid!

M. M.

Buiten zijn boekje.

Het is onnoodig, hier weer in te gaan op de telkens herhaalde onwaarheden in verband met het bezoek van Gorter en Wijnkoop te Brussel. Voor de zooveelste maal zij vastgesteld, dat G. en W. te Brussel slechts een uitvoerige uiteenzetting hebben gegeven van het feit, dat de S D. A. P. de vrije meeningsuiting van het Marxisme in de theorie en in de praktijk heeft aangerand, en ten slotte door het dwingend verbod van „De Tribune" (die volgens Troelstra door zijn „uitgangspunt," en niet om de toon of zoo iets, de uiterste overtreding van de resoluties van Utrecht en Haarlem beteekende) heeft onderdrukt. Onze afgevaardigden hebben te Brussel noch voorstellen, noch ook „punten" geformuleerd. Het Bestuur van het Bureau heeft een aantal punten geformuleerd. en deze *later* tot voorstellen uitgewerkt, punten waarvan ons niets gevraagd is noch kon worden, omdat wij in deze geen opdracht hoegenaamd hadden, hoe wij of onze lastgevers daaromtrent dachten [1]) Als Huysmans dan ook bij de S. D. A. P. kwam, volgens Vliegens woorden in het verslag van „Het Volk", met te zeggen: *„ik kan ervoor instaan, dat deze voorstellen door de nieuwe partij zullen worden aanvaard,"* dan heeft Huysmans iets gezegd, waartoe hij niet de minste opdracht had, afgescheiden nog van de vraag of de door hem aan de S. D. A. P. voorgelegde voorstellen wel inderdaad de uitwerking waren van de te Brussel in ons bijzijn genoemde punten.

Onwaar is verder, wat Vliegen alweer volgens het verslag in Het Volk zeide: *„Echter ging Huijsmans van de S. D. P. tot ons zonder definitieve afwijzing, enkel met bezwaren."* Aan Huijsmans is in den nacht van Donderdag 18 op Vrijdag 19 Maart namens het P. B. van de S. D. P. geschreven en in den vroegen morgen van den 19en Maart ter hand gesteld het volgende antwoord, dat hem in de avondkonferentie van den 18en Maart reeds mondeling was meegedeeld en hem op zijn verzoek schriftelijk werd bevestigd:

„Als antwoord van het P. B. der S. D. P. heb ben wij u onder nadere goedkeuring van onze leden mee te deelen, dat het voorstel door Uw tusschenkomst vanwege het P. B. der S. D. A. P. aan ons gedaan, voor ons onaannemelijk is, en wel om de volgende reden. Er ontbraken aan het voorstel de volgende punten, die voor ons de noodzakelijke grondslag voor een fusie uitmaken: 1°. Vereeniging op voet van gelijkheid der beide partijen. 2°. Uitdrukkelijke toekenning van het recht van vrije meeningsuiting binnen de Partij. 3°. Opheffing der Deventer besluiten sub *b* en *c*.

„Verder verzoeken wij u, ons uw antwoord vóór of uiterlijk op Zaterdagavond te doen toekomen, zoodat wij nog in de gelegenheid zijn, als de S. D. A. P. op de fusie ingaat, de vergadering die Zondag in Rotterdam gehouden zou worden, uit te stellen. Ten slotte achten wij het noodzakelijk dat de S. D. A. P. binnen 14 dagen haar leden uitspraak laat doen. Met partijgroet,

(w. g.) WIJNKOOP, *Voorz.* M. MENSING, *Secr.*

Dit is het eenige antwoord officieel zoowel als officieus dat Huijsmans ooit heeft ontvangen, en dat hij ontvangen heeft voordat hij wederom tot de S. D. A. P. ging, voordat hij eenige krant met ware of leugenachtige berichten, waarvoor trouwens niemand dan de kranten zelven de verantwoordelijkheid dragen, kan hebben gelezen, en voordat hij of iemand anders verslaggevers van „Telegraaf," „Volk" enz. te dier zake kan hebben gesproken. Uit dit antwoord blijkt klaar en duidelijk, dat het voorstel zooals het daar lag, à prendre ou à laisser (in zijn geheel aan te nemen of te verwerpen) zooals Huijsmans ons eerst mededeelde [2]), door het P.B. van de S. D. P. onaannemelijk was verklaard, maar dat tevens de punten waren aangegeven, die voor ons de noodzakelijke grondslag voor een fusie uitmaakten, en dat wij op het antwoord van Huijsmans hierop nog tot Zaterdagavond zouden wachten. Of Huijsmans ons antwoord, of de inhoud ervan ooit aan het P. B. der S. D. A. P. heeft overgelegd, in het algemeen wat Huijsmans met en na dit antwoord gedaan heeft, is ons door hem niet gemeld. De voorstelling door Vliegen van dit alles op het Kongres te Rotterdam gegeven, en door Huijsmans stilzwijgend aanvaard, is in elk geval onwaar.

Maar de internationale secretaris gaf zich inderdaad te zeer bloot, toen hij, volgens het verslag van „Het Volk", namens het *Bestuur* van het Internationaal Socialistisch Bureau. op het Kongres van de S. D. A. P. kwam verklaren: *„Wij beschouwen als de vertegenwoordigster van het Nederlandsche proletariaat enkel en alleen de S. D. A. P."* Dit is inderdaad geen internationale, maar een nationale S. D. A. P.-sche revisionistische beschouwing, een beschouwing, waartoe de Secretaris of het Bestuur van het Bureau trouwens voorloopig niet het minste recht hebben. Niet hun oordeel, maar hun bemiddeling is ingeroepen, zooals wij alweer in „Het Volk" lezen: „op verzoek van partikuliere hollandsche partijgenooten" van de S. D. A. P. Door de S. D. P. is de aansluiting bij de Internationale aangevraagd, welke aansluiting nog niet eens in behandeling is geweest bij het Bureau, laat staan afgewezen. Onze memorie aan het Internationaal Bureau zal eerst de volgende week verschijnen. Dan zal eerst de zaak waarom het gaat, en niet de futiliteiten, waaraan Huijsmans en de S. D. A. P de S. D. P. probeeren op te hangen, internationaal kunnen worden onderzocht. Als Huijsmans of zijn Bestuur dus voordien hun oordeel geven, dan gaan zij in elk geval hieromtrent buiten hun boekje, en stellen zich ten nadeele van het vertrouwen in hun onpartijdigheid en onbevooroordeeldheid van te voren op het stanpunt van de partij en de vooroordeelen der revisionistische S. D. A. P.

Voor de S. D. P. kan het niet dan goed zijn, dat Huysmans zich reeds vóór het eind-oordeel laat zien, als wat hij tot onzen spijt nu blijkt te zijn: de bevooroordeelde vòòr de S. D. A. P. In de internationale besprekingen zal daarmede nu rekening kunnen worden gehouden.

Alleen willen wij reeds thans wijzen op een, wij geven toe, nog klein gevaar dat de Internationale loopt, indien door zulk optreden bemiddeling en onderhandeling door het Bureau van de Internationale tot voorbarige en persoonlijke veroordeeling van één Partij leidt: Het gevaar n.l. dat in de Internationale zelve ten nadeele van haar innerlijke eenheid en sterkte de kleine. persoonlijke en nationale wijze van de geschillen uit te vechten op revisionistische wijze de overhand gaan behalen op de groote zakelijke vraagpunten van Marxisme en Revisionisme zelve. De memorie van de S. D. P. zal evenwèl toonen, dat het bij haar om de zaak en de vrijheid van het Marxisme gaat, en dat de S. D. P. juist om die reden door de internationale ook als de vertegenwoordigster van het Nederlandsche proletariaat zal moeten worden beschouwd. WP.

[1]) *Persoonlijk*, buiten en nà de vergadering met het Internationaal Bureau hebben de afgevaardigden tot een of twee leden van het Bureau gezegd, dat deze punten huns inziens wel een basis van onderhandeling zouden kunnen worden. Dat dit geheel van de ten slotte voor te stellen formuleering zou afhangen, spreekt vanzelf.

[2]) Later werd dit door hem gewijzigd.

Wie zijn de scheurmakers?

Alleen de ervaring kan op den duur de arbeiders leeren, wie het zijn die inderdaad de eenheid der arbeidersbeweging willen en wie haar slechts op die voorwaarde begeeren, dat zij zich blindelings aan hun wil onderwerpt. Het gebeurde in den Leidschen Best. Bond heeft er toe bijgedragen alweer sommigen de oogen te openen. De S. D. P. had aansluiting bij dit lichaam gezocht en daarmede den wensch te kennen gegeven, niet alleen met de vakbeweging, maar ook met de oude partij zooveel mogelijk samen te werken. Hier was dus voor de S. D. A. P. een mooie gelegenheid om te laten zien dat ook zij den onderlingen strijd tot het onvermijdelijke wil beperken, d.w.z. tot het elkaar betwisten van den aanhang der arbeiders. Trouwens reeds op grond van de statuten van den L. B. B. had de S. D. A. P. de plicht aan de toelating der S. D. P. mede te werken, — gezwegen nog van de steeds verkondigde neutraliteit der bestuurdersbonden. Het tegengestelde is echter gebeurd: dank zij de goed opgekomen bestuurders der S. D. A. P. is met 17 tegen 16 stemmen de aansluiting aan onze partij geweigerd. Op welke gronden? Geen antwoord. Met welk recht? Met dat van de macht. Het fanatisme van enkele vakvereenigingsbestuurders, tevens leden der S. D A. P. ging zelfs zóó ver, dat ze met afscheiding hunner organisatie dreigden, wanneer de S. D. P. werd toegelaten. Met dat al is het niet de vakbeweging (waarin velen van ons tot de beste krachten behooren), maar de S. D. A. P., die ons heeft afgewezen.

De mededeeling, dat Gorter (indertijd als eerste candidaat aangewezen) de spreker zou zijn op 1 Mei gaf geen aanleiding tot een tegenvoorstel, hetzij omdat men voelde geen enkel voorwendsel te hebben, hetzij omdat de meerderheid inmiddels was verplaatst. Wel vond een fanatiek anti-marxist het noodig mede te deelen, dat zijn vakvereeniging (die hij blijkbaar in zijn hand heeft?) nu niet mee zou doen aan de 1 Mei-betooging.

De houding van de S. D. A. P. en van haar leden toont ten duidelijkste aan (evenals haar gedrag tegen de raadsleden Mendels en Vader elders) dat de machtsontwikkeling en het zooveel mogelijk eensgezind optreden van het proletariaat haar minder ter harte gaat, dan het op kleingeestige wijze dwarsboomen van een partij, die ook een deel van die macht vertegenwoordigt. v. S.

Van het Partijbestuur.

Het P. B. hield l.l. Woensdagmiddag een wegens het verschijnen van het rapport van het Intern. Bureau vervroegde vergadering. De hoofdzaak waar het voor de S. D. P. bij de onderhandeling om gegaan was, n.l. de waarborg van vrije meeningsuiting, welke hoofdzaak in het rapport onder deels onjuist voorgestelde bijkomstigheden verdoezeld wordt, zal in een toevoegsel van de memorie voor het buitenland, die in het Duitsch en in 't Fransch verschijnen zal, in het ware licht worden gesteld.

Uit een bespreking van de finantiën van blad en partij bleek de noodzakelijkheid van krachtigst mogelijken steun door onze leden.

Binnenkort zal verschijnen een eenvoudig manifest aan de arbeiders, dat de tactiek der S. D P. tegenover de bourgeoisie zal uiteenzetten. De uitgebreide brochure van Gorter over onze tactiek vergeleken bij die der S. D. A. P., verschijnt vermoedelijk over een week of drie.

Verder is te wachten een beknopt brochureije over *onzen* Algemeen Kiesrecht-eisch. Later zal volgen een uitgebreider brochure over de geschiedenis van het Algemeen Kiesrecht in binnen- en buitenland.

Met Leeuwarden, Groningen, Twente, Utrecht, Haarlem, Dordrecht en Vlissingen zal worden overlegd over in die plaatsen of streken te houden Openbare Vergaderingen, waar aan de arbeiders het standpunt der S. D. P. zal worden duidelijk gemaakt.

Aan de Meibeweging moet door alle afdeelingen worden deelgenomen.

Het congres, dat onze Statuten en ons Strijdprogram en onze houding t. o. v. de S. D. A. P. moet vaststellen, is bepaald op Zondag 23 Mei. Zij, die voorstellen voor het Strijdprogram willen indienen, worden uitgenoodigd die ten spoedigste te zenden aan W. v. Ravensteyn Jr., Honingerdijk 55, Rotterdam.

De e. v. P. B. vergadering is gesteld op Maandag 26 April

Voor het Partijbestuur,
M. MENSING.

Sprekerslijstje.

Als sprekers voor de S D. P. stelden zich beschikbaar:

Herman Gorter, Bussum.
Roosje Vos—Stel, Westeremden.
L. de Visser, den Haag, P. Krugerlaan 281.
B. Coltof, den Haag, Joh. Camphuysstr. 134 II.
Peltenburg, A'dam, Kinkerstraat 299.
Joh. Visscher, A'dam, Jac Marisstr. 39.
R. E. Kuyper, „ Jac. Marisstr. 1.
Jensch, „ Kerkstraat 190.
M. Mensing, „ v. Eeghenlaan 11.
S. de Wolff, „ Sarphatistr. 103 *a*.
D. J. Wijnkoop, A'dam, N. Prinsengracht 10.

Strijdpenning.

Verantwoording van een collecte gehouden onder onze vrienden te Brussel voor de propageering van het Marxisme door de S. D. P.

F. v. d. D. fr. 5.—, N. v. d. D.—de R. fr. 1.—, E. de V. fr. 1.—, A. T. fr. 3.—, A. G. fr. 1.—. L. D. fr. 1.—, F. V. fr. 1.—, G. B. fr. 1.—, G. I. fr. 1.—, S. S. fr. 0.50, F. S. fr. 0.25, J. D. fr. 0.25, J. v. R. fr. 0.50, G. V. fr. 0.25. J. B. fr. 0.50 De W. fr. 0.25, C. L. fr. 0.25, A. S. fr. 0.25, Ch. E. fr. 0 25, S. fr. 0.25, I. fr. 0.25, C. v. d. P. fr. 0.25, H. R. fr. 2.—, A. M. fr. 0.25. L. v. d V. fr. 2.—, A. v. W. fr. 0.50.

Ontvangen door bemiddeling van W. L(angenbrrg). J. C. P, f 0.30, J. S. f 0.15, J. V f 2.—, J. D. f 1.—, F. B. f 0.20, M. D. f 0.20, J. v. d. H. f 0.30, A. v. G. f 0.50, H. C. F. v. G. f 0.50, Mej. v. G. f 0.50, T. W. f 1.—, W. L. f 1.—, C. S. f 1.—, J. C. f 0.15. Totaal f 8.80.

Advertentiën.

Geboren

CATHARINA MARIANNE,

dochter van

T. VERVER—BRINKS
en J. VERVER.

Leiden, 15 April 1909.

N. V. DIAMANTBEWERKERSBONDSDRUKKERIJ.